

ತನ್ನ ಅನ್ವೇಷಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದರ ಮೂಲಸತ್ಯ, ಆತ್ಮ ಸಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಡು ಕಡಿದು ನಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು ಜೀವಂತಿಕೆ ಹೇಳು? ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಡು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಸಿಯುವುದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಡಲ್ಲಿದೆ. ಹರಿವ ನದಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ತಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಹರಿಯುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಮೂಲಹುಟ್ಟು, ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ತಿರುಚುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಲಯವನ್ನು ನಾವು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದಂತಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಕೃತಿ ಎಷ್ಟು ರಮಣೀಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ರೌದ್ರವೂ ಭೀಕರವೂ ಆಗಬಲ್ಲದು. ಈಗ ಒಂದು ಲಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಮುನಿದಾಗ ಆ ಲಯ ತಪ್ಪಿದಾಗ ಅದರ ಕರಾಳಮುಖದ ದರ್ಶನ ನಮಗೆ ಆಗಬಹುದೇನೋ..'

'ಈಗೇನು... ಬರೀ ಭಾಷಣ ಕೊಡುತ್ತಾ ಕೂರುವೆಯೋ... ಅಥವಾ ಬರುವೆಯೋ... ನಾನೇ ಮಾತುಗಾರ ಅಂದ್ರೆ ನೀನು ನನಗಿಂತ ಒಂದು ತೂಕ ಹೆಚ್ಚೇ ಇದೀಯಾ ನೀನು ಮೌನ ಇರೋದೇ ಲೇಸು. ನೀನು ಓದಿರೋ ಪುಸ್ತಕ ಜ್ಞಾನ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರವಂತನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತೆ ಅಂದರೆ ನೀನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕನಾಗಿದ್ದು ಹೌದೇ ಅನಿಸುತ್ತೆ?' ಜಂಪಯ್ಯ ಅವನ ಮಾತಿನ ಝರಿಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ಈಜಾಡುತ್ತಾ ಮನದಲ್ಲೇ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿಕೊಂಡ.

'ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತೆ? ಓದದೇ, ಸರ್ಕಿಫಿಕೇಟುಗಳಲ್ಲದೇ ಏನೂ ನಡೆಯದಲ್ಲಾ? ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ನಿಮಗೆ ಕಲಿಸಿ, ಡಿಗ್ರಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ಕು ಮಾಡಿ ಹೊರ ಕಳಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಷ್ಟೇ. ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಬಂಡವಾಳ ನಂತರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಆದಾಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ, ನಿಮಗೆ ಬದುಕಿನ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸದು. ನೀವು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಅದೇ ಸತ್ಯ ತಾನೇ?'

ಜಂಪಯ್ಯ ಮುಂದೆ ಮೌನಕ್ಕೆ ಮೊರೆಹೋದ. ಸಾಧಾರಣ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಮೋಹಿ ಕಾಯಕನಾಥ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಂಡ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಕಾಯಕನಾಥ, ಈ ರೀತಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಏಕೆ ವಾಸವಾದ? ನೋವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದಷ್ಟು ಬಲಹೀನತೆಯೇ? ಅಥವಾ ತನ್ನವರ ಮೇಲಿದ್ದ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಪ್ರೀತಿಯೇ...?

ದೂರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹಳೇ ಕಾಲದ ಸೇತುವೆಯನ್ನು, ಕಾಯಕನಾಥ ತನ್ನ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಮನೋಧರ್ಮದೊಂದಿಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಆ ಸೇತುವೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೇರೆಯೇ ರೂಪವಾಗಿ

ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಸದ ಮೋಡಗಳು ಬಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಮುತ್ತಿಕ್ಕುವಂತಿದ್ದು, ಸುತ್ತಲೂ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ಹಸಿರು ಕಾನನದ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆ ಇಹಕೂ ಪರಕೂ ನಡುವಿನ ಒಂದು ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು.

'ಈ ಸೇತುವೆ ಬರಿಯ ಊರಿನಿಂದ ಊರಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಹದಿಂದ ಪರಕ್ಕೋ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೋ..! ಎದುರಿದ್ದ ಸೇತುವೆ ಏರದೇ ಮತ್ತೆ ಬಂದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಕಾಡು-ಅಧ್ಯಾತ್ಮ- ಮುಕ್ತಿ..! ಆ ಸೇತುವೆ ಏರಿ ಊರು ಹಿಡಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಇಹದ ಮಾಯೆ... ಬಂಧನ!'

ಮಾಗಿದ ಹಕ್ಕೊಂದು ಇನ್ನೂ ಅದರ ತೊಟ್ಟಿನ ಬಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಂತಿದೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ. ಇನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ಬಂಧನ. ಕಳಚಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ಬಿಡುಗಡೆ. ಹಿಡಿದಿಡುವುದು, ಬೀಳಿಸುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಪರಿಪಕ್ವತೆಯನ್ನೂ ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಕೈಯಲ್ಲೇನಿದೆ? ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಅಣುವಿನಂತೆ ಎಷ್ಟೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ, ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಪದವಿ, ಅಹಂಭಾವ ಇದ್ದರೂ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಅಣು ಮಾತ್ರ. ಆ ಸತ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೆ, ಅವನಿಗೆ ತಾನೆಷ್ಟು ಸಣ್ಣವನೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮರದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಜಂಪಯ್ಯ ಕಾಯಕನಾಥ ತನ್ನ ಯೋಚನೆಯ ಪದರುಗಳ ನಡುವೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಚಿತ್ತಾರ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಜಂಪಯ್ಯ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವನಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದು ವಿಲವಿಲ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಏರಿದ್ದ ಮರದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಜಂಪಯ್ಯ ಅವನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲು ಹತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಕಾಯಕನಾಥ ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಿ, ಎದ್ದು ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದ. ಜಂಪಯ್ಯನ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ನೋವಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಾಯಕನಾಥನಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು.

'ನನ್ನ ಏಳಲೂ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ... ಕಾಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದಿದೆ...' ನೋವಿನಿಂದ ಮುಲುಗುತ್ತಾ ನುಡಿದ. ಕಾಯಕನಾಥನಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೇ ಓಳಿಓಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾ ಏನೂ ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ ಹಾಗೇ ನಿಂತಾಗ ಜಂಪಯ್ಯನೇ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ.

'ನನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀಯಾ? ಕಾರಾಗೃಹೆ.. ಅಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹತ್ತ ತೋರಿಸೋಣ. ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಇದೆ ಅಲ್ಲೆ..'

ಕಾಯಕನಾಥನಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಂದಾಗ ಮಗನನ್ನು ತಾನು ವಾಹನದ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತಲುಪುವ ವೇಳೆ ಆತ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಭಾರವಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೇ ತಡೆ ಹಿಡಿದರೂ ಹೃದಯ ಆರ್ದ್ರವಾಗಿ ಕಂಬನಿ ಹರಿಯಿತು.

ಅವನು ತಲೆ ಕೊಡವಿದ, 'ಇಲ್ಲ... ನಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬರಲ್ಲ... ನನ್ನ ಕರೆಯಬೇಡ'

'ಮತ್ತೆ ನಾನು ಈ ನೋವು ಸಹಿಸಿ ಹೇಗಿರಲಿ? ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡೆ.'

'ನಿನಗೆ ಅಕ್ಕತ ಕೊಟ್ಟು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದೆನಾ? ಇಲ್ಲಾ ತಾನೇ? ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದೂರು ಹಾಕಬೇಡ' ಕಾಯಕನಾಥ ಕನಲಿ ನುಡಿದ.

'ಮಾತನಾಡುವುದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡು ಮಾರಾಯ. ನಿನಗೆ ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತೆ. ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆ ಮುರಿದು ಹೋಗಿದೇಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಾವಿರೋ ಜಾಗಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗು... ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮರದ ಎಲೆಗಳ ರಸ ತೆಗೆದು ತಿತ್ತೀಯಾ?'

ಕಾಯಕನಾಥನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಂಪಯ್ಯನ ಸಹವಾಸ, ಬಿಡಲು ಹೋದಷ್ಟೂ ಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನಿಸಿತು.

'ನೀನೊಂದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಗಂಟು ಬಿದ್ದೆಯೋ...!' ಕಾಯಕನಾಥ ರೇಗಿದಾಗ ಜಂಪಯ್ಯ ಆ ನೋವಿನಲ್ಲೂ ನಕ್ಕ.

'ಊರವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಇದ್ದವನು ನಾನು ನನಗೆ ಇವತ್ತು ನೀನು ಸೇವೆ ಮಾಡೋ ಹಾಗಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಋಣ ಇರುತ್ತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಅದನ್ನು ತೀರಿಸುವೆ ಆಯಿತಾ?'

ಕಾಯಕನಾಥ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದವನಂತೆ ಬಿದ್ದ ಜಂಪಯ್ಯನನ್ನು ಅನಾಮತ್ತು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಪಯ್ಯ ನೋವಿನಿಂದ ಮುಲುಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಏಟು ಬಲವಾಗಿಯೇ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಕಾಯಕನಾಥನಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಭೀರನಾದ. ಅವನೊಳಗಿನ ಮಾನವೀಯತೆ ಜಾಗೃತವಾಗಿತ್ತು. ಮಿನಾಲಿಯನ್ನು ಅವನು ಹಾಗೇ ಹೊತ್ತು ಟೈನಿಂದ ಇಳಿಸಿ ಗಾಡಿ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಾಗಿ ಏಕೋ ಮನಸ್ಸು ಭಾವುಕವಾಗಿತ್ತು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಪಯ್ಯ ಹೇಳಿದ ಮರದ ಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಎಲೆಯನ್ನು ಹರಿದು ಅಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಜಜ್ಜಿ ಅದರ ರಸವನ್ನು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಸುರಿದ. ಜಜ್ಜಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಜಂಪಯ್ಯ ಅವನಿಗಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಹೊಸ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಹರಿದು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ. ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿರಮಿಸಿ ಅವರಿದ್ದ ಹಳೇ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಅವರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಯೋಗೀಶರು ಬಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಂಪಯ್ಯನನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದ ಕಾಯಕನಾಥನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಊಹಿಸಿದರು.

'ಏನಾಯ್ತು ಜಂಪಯ್ಯ.. ಬಿದ್ದಾ?'

'ಇಲ್ಲ ಕಾಣಿ ನಾನೂ ಈ ಹುಚ್ಚು ಕಾಯನೂ ಆಟ ಆಡಿದೀವಿ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವ ಹೋಗಿದೆ ನನ್ನೆ... ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆ...' ಜಂಪಯ್ಯ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಯೋಗೀಶರು ಒಡನೆಯೇ ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಅವರ ಚೇಲದಲ್ಲಿ ನೋವು ನಿವಾರಕ ಮಾತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ನೀರಿನ ಬಾಟಲಿ ತೆಗೆದು ಜಂಪಯ್ಯನಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಿಸಿದರು. ಅವನನ್ನು ಬೋರಲಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ